

SAMENLEVINGSVISIE LANSINGERLAND

Koersen op de bestaanszekerheid, gezondheid
en kanselijkheid van onze inwoners en op
de veiligheid en leefbaarheid van onze wijken

INHOUD

HOOFDSTUKKEN

1. Lansingerland groeit: we werken aan opgaven	04
2. Het kompas geeft de koers aan	07
3. Met het afwegingskader maken we uitlegbare keuzes	13
4. We bouwen voort op een stevige basis	15
5. We werken integraal: Samenlevingsvisie en Omgevingsvisie gaan hand in hand	17
6. Samen werken we aan een krachtig Lansingerland	19
7. We monitoren en evalueren ons beleid	21
8. De Samenlevingsvisie als basis voor beleid en uitvoering	23

BIJLAGENBOEKJE

A. De Barometer van Lansingerland	27
B. De financiële plaat bij de Samenlevingsvisie	32
C. Het creatieproces in beeld	34
D. De uitgangspunten	36

SAMENLEVINGSVISIE LANSINGERLAND

Koersen op de bestaanszekerheid, gezondheid en kansengelijkheid van onze inwoners en op de veiligheid en leefbaarheid van onze wijken

KOMPAS

Met de leidende thema's van het kompas onderbouwen we waaraan onze beleidsinitiatieven bijdragen. Dit is de richting waar we op gaan. In woord en beeld leggen we uit waaraan we als gemeente in de samenleving willen bijdragen. We toetsen initiatieven aan het Kompas.

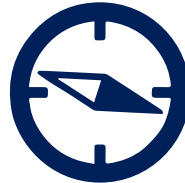
LEEFBAARHEID & VEILIGHEID

- 1 We stimuleren een veerkrachtige samenleving
- 2 We blijven zorgen voor een veilige leefomgeving
- 3 We investeren in leefbare wijken
- 4 We zorgen voor een passend voorzieningenaanbod

KANSENGELIJKHEID

- 1 Gelijkwaardigheid is het uitgangspunt voor onze dienstverlening
- 2 We werken aan een inclusieve samenleving
- 3 We stimuleren ontwikkeling & ontplooiing

BESTAANSZEKERHEID

- 1 We versterken de eigen regie van onze inwoners
- 2 We zijn een voorspelbare en betrouwbare overheid
- 3 We vergroten het doen-vermogen van onze inwoners

GEZONDHEID

- 1 We stimuleren een gezonde leefstijl
- 2 We dragen bij aan mentale veerkracht
- 3 We stimuleren netwerkkracht

AFWEGINGSKADER

Met de leidende principes uit het afwegingskader onderbouwen we waarom we als gemeente op een bepaalde manier handelen. Hiermee wegen we af welke rol we als gemeente innemen bij een bepaald vraagstuk en welke beleids- en uitvoeringskeuzes passend zijn.

Samenleving aan zet

Duurzaam effect

Kansrijke allianties

Ruimte voor initiatief

Ongelijke aanpak

Waarderend vernieuwen

Bewust kiezen voor onze rol

PRATPLAAT

LANSINGERLAND GROEIT: WE WERKEN AAN OPGAVEN

Aantal inwoners

64.745

gemeente Lansingerland, 1 januari 2023

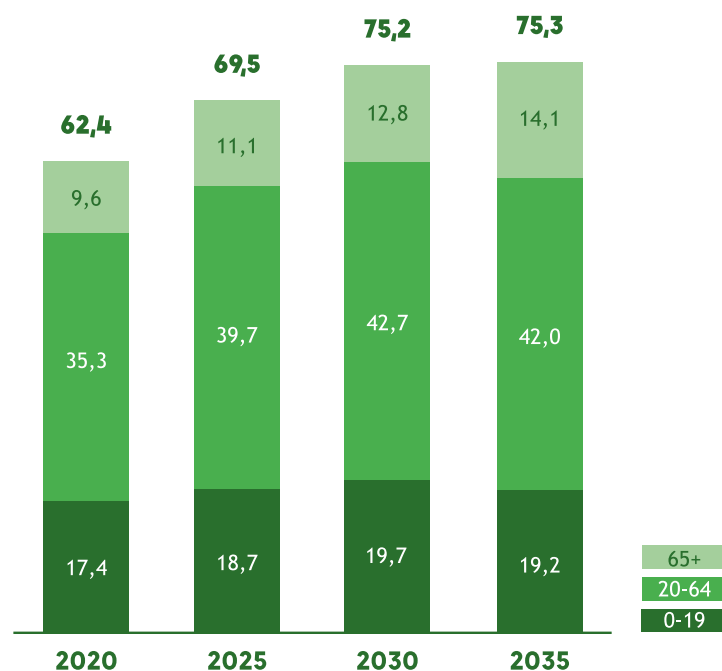
Aantal huishoudens

24.730

gemeente Lansingerland, 1 januari 2023

Aantal inwoners (x1000) per leeftijdsgroep 2020-2035

Prognose gemeente Lansingerland - 2021

WAAROM HEBBEN WE EEN SAMENLEVINGSVISIE NODIG?

We staan mondiaal, landelijk en lokaal voor grote opgaven. De samenleving is in beweging en heeft de afgelopen twee jaar te maken gekregen met bedreigingen op het gebied van gezondheid (de coronapandemie), veiligheid (oorlog in Oekraïne en de opvangopgave), koopkracht (de energiecrisis). Ook merken we de effecten van een krappe arbeidsmarkt. Het is voortdurend een vraag hoe we ons als gemeente verhouden tot de ontwikkelingen in de samenleving. Daarnaast zien we in de komende jaren een forse bevolkingsgroei en geven we uitvoering aan de prioriteiten van deze raadsperiode. Tot slot loopt het Beleidsplan Sociaal domein 2018 - 2022, Versterken van Veerkracht af. De afgelopen jaren hebben we met het beleidsplan Versterken van Veerkracht onze aandacht vooral gericht op de hulp op individueel niveau en op het inzetten van preventie. We hebben een stevige basis neergelegd met de Lansingerlandse Standaard en de tien beleidsaccenten. Daardoor kunnen we nu onze aandacht verbreden: dat doen we met de Samenlevingsvisie.

DE SAMENLEVINGSVISIE GEEFT DE KOERS AAN

Als gemeente willen we bijdragen aan de brede welvaart voor de krachtige en vitale samenleving van de toekomst. Daarom leggen we de komende jaren de focus op de bestaanszekerheid, gezondheid en kansengelijkheid van onze inwoners en op veiligheid en leefbaarheid in onze wijken. Dat doen we op het brede terrein van samenleving, maar ook in samenhang met de ruimtelijke opgaven en samen met onze netwerkpartners.

LANSINGERLAND GROEIT

Onze gemeente had op 1 januari 2022 64.110 inwoners (CBS). In 2018 waren dat er nog 61.155 en tien jaar geleden (2012) zelfs 55.265. De vergrijzing neemt toe in Nederland en Lansingerland blijft tegelijkertijd relatief jong. In 2022 is 34% van onze inwoners jonger dan 28 jaar. Het aandeel jongeren neemt in relatieve zin iets af, maar in absolute zin neemt hun aantal nog altijd toe. We zien dat in Lansingerland de komende jaren veel woningen worden bijgebouwd. Deze ontwikkeling leidt tot een diverser woningbestand met meer betaalbare woningen.

Dat heeft tot gevolg dat Lansingerland in de statistieken steeds gemiddelder wordt. We kunnen dus met zekerheid stellen: Lansingerland groeit. Zowel in absolute zin als in relatieve zin worden de uitdagingen van en voor de Lansingerlandse samenleving groter.

DE SAMENLEVINGSVISIE HELPT ONS KEUZES TE MAKEN

De ontwikkelingen in de samenleving vragen van onze gemeente om wendbaar te zijn zodat we kunnen inspelen op snel en onverwacht optredende uitdagingen. Tegelijkertijd vragen deze uitdagingen om koersvast te blijven, zodat we voorbereid zijn op het Lansingerland van de toekomst. Daarom werken we aan opgaven. De Samenlevingsvisie biedt onze gemeente een kompas en een afwegingskader om mee te bewegen met de vraagstukken in de samenleving en tegelijkertijd op koers te blijven in ons beleid. Het is niet onze visie óp de samenleving, die immers haar eigen weg vindt.

Ons beleid voor de opgaven leggen we deze periode vast in nieuwe beleidsplannen. Met de thema's van ons kompas hebben we een gedeeld kader van woorden en beelden waarmee we onderbouwen waaraan onze beleidsinitiatieven bijdragen. Om onze ambities in de opgaven waarvoor we staan te realiseren, is interbestuurlijke samenwerking en regionale gemeentelijke samenwerking van groot belang. In de uitvoering werken we veel samen met onze netwerkpartners. Dat vraagt om bezinning op onze rol in een aantal vraagstukken. Ook willen we dat beleid uitvoerbaar is: beleid is pas succesvol als de uitvoering is geslaagd. Daarom biedt de Samenlevingsvisie naast een kompas om onze koers te richten ook een afwegingskader waarmee we afwegen hoe we uitvoering geven aan ons beleid. Zo maken we uitlegbare keuzes over de rol van de gemeente en de aanpak die we kiezen.

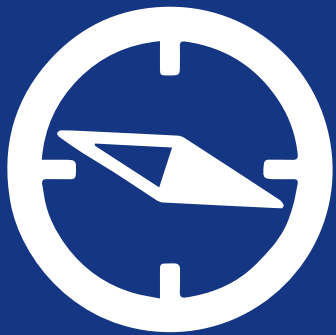
DE VISIE IS ONDERDEEL VAN HET CONTINUE BELEIDSPROCES

De Samenlevingsvisie is eigenlijk nooit écht af. Met het vaststellen van deze visie zet de gemeenteraad een mijlpaal neer: dit zijn de kaders voor het college om nieuwe beleidsinitiatieven te toetsen. Dat is een continu proces van beleidsontwikkeling. En dat geldt ook voor deze visie: we evalueren de visie voor het einde van deze raadsperiode.

DE SAMENLEVINGSVISIE IS DE VISIE OP ONZE BIJDRAGE AAN VRAAGSTUKKEN IN DE SAMENLEVING. MET HET KOMPAS EN HET AFWEGINGSKADER ZETTEN WE KOERS OP EEN KRACHTIG EN VITAAAL LANSINGERLAND

Kompas: met de leidende thema's van het kompas onderbouwen we waaraan onze beleidsinitiatieven bijdragen. Dit is de richting waar we op gaan. Met dit gedeeld kader van woorden en beelden spreken we uit waaraan we als gemeente in de samenleving willen bijdragen en daaraan toetsen we onze initiatieven.

Afwegingskader: met de leidende principes uit het afwegingskader onderbouwen we waarom we als gemeente op een bepaalde manier handelen. Met dit gedeeld kader van woorden en beelden wegen we af welke rol we als gemeente innemen bij een bepaald vraagstuk en welke beleids- en uitvoeringskeuzes passend zijn.

HET KOMPAS GEEFT DE KOERS AAN

**LEEFBAARHEID
& VEILIGHEID**

KANSENGELIJKHEID

BESTAANSZEKERHEID

GEZONDHEID

Vier leidende thema's geven de koers aan. We baseren ons op de propositie 'De winst van het sociaal domein' (2021) van Divosa¹. In deze propositie staat een aantal maatschappelijke vraagstukken centraal: bestaanszekerheid, gezondheid en kansengelijkheid. We weten dat een samenhangende inzet op deze thema's een hefboomeffect teweegbrengt. Daar voegen we voor Lansingerland veiligheid en leefbaarheid aan toe, waarmee we de aandacht voor de samenleving als geheel een plek geven.

Met de focus op deze thema's gaan we met onze lokale kennis en uitvoering het verschil maken. We gaan bewust focus aanbrengen: hoe dragen we met onze beleidsinitiatieven bij aan de thema's die ertoe doen?

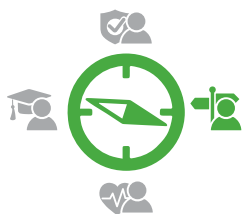
Toelichting per thema in factsheets

In de volgende vier factsheets lichten we elk thema toe vanuit verschillende invalshoeken:

- We lichten toe aan welke aspecten wij als gemeente een bijdrage leveren aan dit thema. Dat doen we in woord en in beeld.
- Per thema geven we vier indicatoren die bijdragen aan het inzicht waar het thema over gaat in Lansingerland en hoe het er met dit thema voorstaat in Lansingerland.
- Per thema laat de financiële plaat zien hoe we bijdragen aan het thema. Dat doen we door de relatie te leggen met de beleidsvelden van de begroting.² Voor meer informatie over deze systematiek: zie bijlage B in het bijlagenboekje)

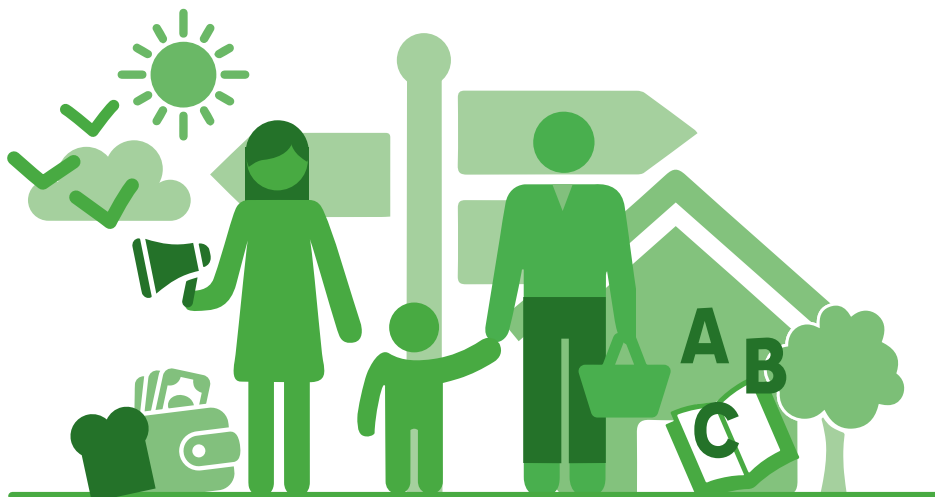
1. Bron: www.divosa.nl/nieuws/propositie-de-winst-van-het-sociaal-domein

2. De producten en bedragen zijn gebaseerd op de begroting 2023. De bedragen zijn netto bedragen (dus uitgaven minus de inkomsten).

THEMA BESTAANSZEKERHEID

- 1 **We versterken de eigen regie van onze inwoners:**
Dat betekent dat inwoners zelf keuzes maken en dat deze niet onnodig voor hen genomen worden. Een versterkt gevoel van autonomie leidt tot meer perspectief in het nemen van stappen naar autonomie en zelfredzaamheid.
- 2 **We zijn een voorspelbare en betrouwbare overheid:**
We bieden een vangnet voor wie dat nodig heeft. We zorgen ervoor dat inwoners weten waar ze aan toe zijn. Minder (permanente) onzekerheid (op alle leefgebieden) leidt tot meer grip op het leven.
- 3 **We vergroten het doen-vermogen van onze inwoners:**
Weten is nog geen doen. We versterken het doen-vermogen door in te zetten op voorspelbaarheid, begrijpelijke taal en laagdrempelige dienstverlening door de gemeente. We stimuleren hen om in actie te komen.

CIJFERS:

zo staat bestaanszekerheid in Lansingerland ervoor

Voldoende regie eigen leven

94% NL 90,6%

GGD'en, CBS en RIVM - 2021

Huishoudens met
bijstandsuitkeringen

2,5% NL 5%

CBS - december 2021

Laaggeletterd

3% NL 12%

ROA, CINOP-ecbo & Etil - 2019

Huishoudens met
problematische schulden

5,3% NL 7,9%

CBS - 2020

FINANCIËN:

zo investeren we in bestaanszekerheid

PARTICIPATIE
€ 4.8 MLN

**ONDERWIJS EN
KINDEROPVANG**
€ 2.2 MLN

DIENTVERLENING
€ 2.1 MLN

JEUGD
€ 669 K

**SAMEN-
LEVING**
€ 437 K

**CUL-
TUUR**
€ 195 K

THEMA GEZONDHEID

- 1 **We stimuleren een gezonde leefstijl:**
Een gezonde gemeente is een gemeente waar mensen gezond kunnen leven. Denk daarbij aan een leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, gezonde sportkantines en rookvrije zones.
- 2 **We dragen bij aan mentale veerkracht:**
Mentale veerkracht zorg ervoor dat we kunnen omgaan met tegenslagen in het leven en voorkomt dat problemen groter worden. Denk aan het inzetten op preventie of op re-integratie.
- 3 **We stimuleren netwerkkracht:**
Ons sociaal kapitaal draagt bij aan een systeem waarop men kan teruggevallen wanneer er mentaal of fysiek hulp nodig is van naasten. Denk aan het verenigingsleven, aan buurtactiviteiten of aan vrijwillige inzet.

CIJFERS:

zo staat gezondheid in Lansingerland ervoor

Beweegt voldoende

51,2% NL 47%

Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, GGD'en CBS en RIVM - 2020

Eenzaam

43,5% NL 47%

Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, GGD'en CBS en RIVM - 2020

Mantelzorgverleners

12,7% NL 13,6%

Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, GGD'en CBS en RIVM - 2020

Beperkt door gezondheidsproblemen

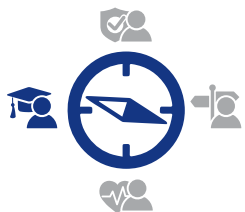
20% 18-64 jaar NL 23%
42% 65+ jaar NL 47%

Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, GGD'en CBS en RIVM - 2020

FINANCIËN:

zo investeren we in gezondheid

THEMA KANSENGELIJKHEID

- 1 **Gelijkwaardigheid is het uitgangspunt voor onze dienstverlening:**
Gelijkwaardigheid gaat niet over dienstverlening zonder aanzien des persoons, maar over ieder het zijne. We zorgen daarom voor passende dienstverlening.
- 2 **We werken aan een inclusieve samenleving:**
Iedereen krijgt voldoende kansen om mee te kunnen doen in de samenleving, want iedereen doet ertoe.
- 3 **We stimuleren ontwikkeling & ontplooiing:**
We zorgen voor een kansrijke start voor kinderen, goed onderwijs (achterstanden beleid) en ook mogelijkheden om op latere leeftijd te blijven leren en ontwikkelen.

CIJFERS:

zo staat kansengelijkheid in Lansingerland ervoor

Heeft zich gediscrimineerd
gevoeld (% ja slachtoffer)

7,7% VR 14,6%

Veiligheidsalliantie Regio Rotterdam - 2021

Kinderen in uitkeringsgezin

3% NL 6%

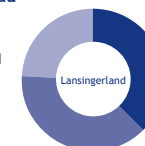
CBS - 2020

Kinderen met hoog risico op
onderwijsachterstand

6% NL 15%

CBS / OCW - 2021

Opleidingsniveau
15-75 jaar
CBS Sociaal
Statistisch Bestand
2020

Hoog 17160
Midden 17580
Laag 11000

FINANCIËN:

zo investeren we in kansengelijkheid

**MAATSCHAPPELIJKE
ONDERSTEUNING
€ 10.4 MLN**

**JEUGD
€ 4.6 MLN**

**ONDERWIJS EN
KINDEROPVANG
€ 2.9 MLN**

**PARTICIPATIE
€ 2.4 MLN**

**SAMEN-
LEVING
€ 908 K**

**CULTUUR
€ 708 K**

SPORT € 539 K

THEMA LEEFBAARHEID & VEILIGHEID

- 1 **We stimuleren een veerkrachtige samenleving:**
Een veerkrachtige samenleving neemt initiatieven, heeft oog voor elkaar en kan omgaan met problemen die de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving beïnvloeden.
- 2 **We blijven zorgen voor een veilige leefomgeving:**
Met onze inzet op preventie en handhaving dragen we bij aan sociale weerbaarheid.
- 3 **We investeren in leefbare wijken:**
Een weerbare samenleving draagt bij aan (sociale) veiligheid en tevredenheid met de leefomgeving.
- 4 **We zorgen voor een passend voorzieningenaanbod:**
We ontwikkelen een afwegingskader voor een passend voorzieningenaanbod, zodat we als gemeente de juiste keuzes kunnen maken.

CIJFERS:

zo staat leefbaarheid & veiligheid in Lansingerland ervoor

Rapportcijfer leefbaarheid
woonbuurt (cijfer van 1-10)

7,9 VR 7,3

Veiligheidsalliantie Regio Rotterdam - 2021

Rapportcijfer veiligheid
woonbuurt (cijfer van 1-10)

7,7 VR 7,1

Veiligheidsalliantie Regio Rotterdam - 2021

Sociale cohesie (score van 0-10)

6,7 VR 6,1

Veiligheidsalliantie Regio Rotterdam - 2021

Tevredenheid algemene
voorzieningen

7,1

Lemon Leefbaarheidsmonitor - 2016

FINANCIËN:

zo investeren we in leefbaarheid & veiligheid

**OPENBARE ORDE
EN VEILIGHEID
€ 7.2 MLN**

**JEUGD
€ 2.1 MLN**

**ONDERWIJS EN
KINDEROPVANG
€ 1.4 MLN**

**CULTUUR
€ 1 MLN**

SPORT € 622 K

MET HET AFWEGINGSKADER MAKEN WE UITLEGBARE KEUZES

Om bewust af te kunnen wegen welke beleids- en uitvoeringskeuzes we maken, gebruiken we een afwegingskader met zeven leidende principes. Met dit afwegingskader maken we uitlegbare keuzes. De leidende principes helpen ons om de komende jaren de koers vast te houden. Het zijn principes die ons helpen af te wegen: welke rol hebben we als gemeente? Hoe brengen we focus in beleidskeuzes? Welke aanpak is passend?

Principe Samenleving aan zet

De samenleving ontwikkelt zichzelf (autonoom). Als overheid zijn we daarin volgend, tenzij ...

Principe Inzet op duurzaam effect

We willen dat het effect van onze inzet op lange termijn merkbaar is. Een duurzaam effect komt tot stand in een integrale aanpak. We verwachten van onze inzet een vermenigvuldigingseffect: het effect op langere termijn is groter dan het initiële beoogde resultaat.

Principe Ongelijke aanpak

Gelijke kansen vragen om een ongelijke aanpak om verschillen tussen onze inwoners te verkleinen.

Principe Waarderend vernieuwen

Vanuit het goede dat is opgebouwd, evalueren we en zoeken naar mogelijkheden voor vernieuwing.

Principe Inzet op kansrijke allianties

We investeren in de samenwerking met partners, die meewerken aan de opgaven waar onze gemeente voor staat. We werken samen op grond van gelijkwaardigheid, een gedeeld doel en een duidelijke resultaatverwachting.

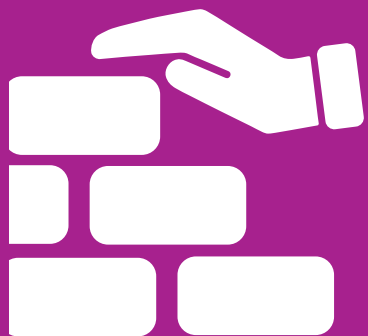
Principe Ruimte voor initiatief

We bieden ruimte aan maatschappelijk initiatief. We handelen op grond van vertrouwen, gedeeld eigenaarschap en op basis van duidelijke afspraken.

Principe Bewust kiezen voor onze rol

Onze grondhouding is dat we voorover leunen. Dat betekent dat we vooraf zo goed mogelijk een keuze maken of we een presterende of responsieve overheid zijn. Dit vraagt van ons om omgevingsbewust te handelen. Daarnaast houden we continu aandacht voor uitvoerbaarheid van ons beleid.

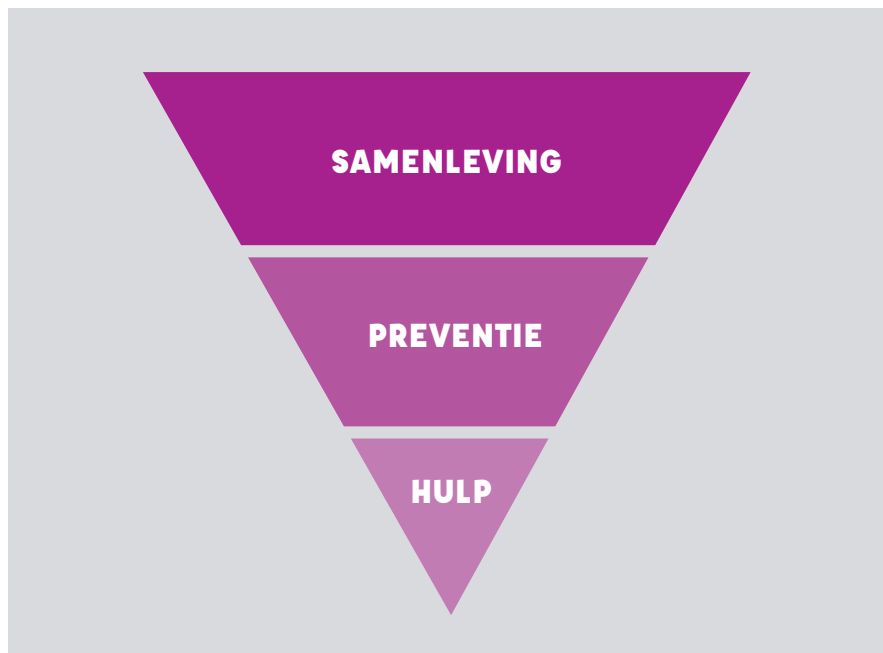

**WE BOUWEN
VOORT OP
EEN STEVIGE
BASIS**

In de afgelopen jaren heeft onze gemeente meerdere beleidsstukken vastgesteld, die een stevige basis vormen van waaruit we verder bouwen. Met het beleidsplan Versterken van Veerkracht is er in het sociaal domein een fundament gelegd met als aanleiding de drie decentralisaties: de Jeugdwet, Participatiewet, Wet maatschappelijke ondersteuning.

LANSINGERLAND ONTWIKKELT: OPGAVEN CENTRAAL

We zien dat Lansingerland zich in een snel tempo ontwikkelt: onze bevolking groeit en verandert. Door deze snelle ontwikkelingen is het nodig dat we toekomstbestendig beleid ontwikkelen. Om die reden stellen we de opgaven centraal in ons beleid en in onze nieuwe beleidsplannen. Voor de diverse opgaven hebben we één kompas en één afwegingskader nodig. Zo houden we koers en kunnen we als overheid herkenbare en uitlegbare beleids- en uitvoeringskeuzes maken. We werken daarmee vanuit een één-winkel-gedachte.

VOORTBOUWEN OP VERSTERKEN VAN VEERKRACHT

Met het beleidsplan Versterken van Veerkracht hebben we gewerkt aan het op orde brengen van de basis. Daarmee bedoelen we het goed organiseren van de Lansingerlandse Standaard: hulp en ondersteuning voor individuele inwoners in de vorm van preventieve en maatwerkvoorzieningen. We hebben de toegang tot hulp en ondersteuning goed belegd, waardoor inwoners de weg weten te vinden. Daarnaast hebben we preventieve voorzieningen ingericht om steeds meer aan de voorkant van de problematiek te komen. We hebben een passende Verordening sociaal domein met beleidsregels opgesteld en een subsidieregeling gebaseerd op de doelen uit Versterken van Veerkracht. Naast de Lansingerlandse Standaard hebben we uitvoering gegeven aan de beleidsaccenten. Hiermee hebben we stappen gezet richting preventie en hebben we de samenwerking met netwerkpartners vorm gegeven. De beleidsaccenten zijn vanaf 2023 inhoudelijk en financieel ondergebracht bij de beleidsvelden waar ze toe behoren. Deze beleidskeuzes zijn ook in deze periode de basis waarmee we werken. In deze beleidsperiode zorgen we voor actualisatie van dat beleid.

DE LANSINGERLANDSE STANDAARD BLIJFT ONZE BASIS

De Lansingerlandse Standaard uit het beleidsplan Versterken van Veerkracht kent vier elementen. Dat blijft onze basis.

- Element 1: Samen bouwen aan de samenleving
- Element 2: De touwtjes zelf in handen
- Element 3: Op tijd erbij!
- Element 4: Passende hulp en ondersteuning

**DE LANSINGERLANDSE
STANDAARD BLIJFT ONZE BASIS**

**WE WERKEN
INTEGRAAL:
SAMENLEVINGSVISIE
EN OMGEVINGSVISIE
GAAN HAND
IN HAND**

Naast de Samenlevingsvisie heeft onze gemeente een Omgevingsvisie vastgesteld, waarin we onze ambities vastleggen voor de fysieke leefomgeving op basis van onze kernkwaliteiten:

- Gezond samen leven
- Vindingrijk en ondernemend
- Verbonden in de regio

De Omgevingsvisie schetst de gewenste ontwikkelingen voor thema's als wonen, werken, recreëren, natuur, duurzaamheid, mobiliteit, cultuurhistorie, ruimtelijke kwaliteit en gezondheid. In 2040 is Lansingerland, nog meer dan nu, verbonden, vindingrijk en gezond. Om dat voor elkaar te krijgen moeten we strategische keuzes maken en bepalen wat ons beleid voor de fysieke leefomgeving is ³.

De opgaven binnen het ruimtelijk domein zijn:

- Wonen
- Mobiliteit
- Horti Science
- Economie
- Duurzaamheid
- Kwaliteit leefomgeving

De opgaven binnen het samenlevingsdomein zijn:

- Jeugd
- Volwassenen aan de zijlijn
- Ouderen
- Veiligheid en leefbaarheid
- Dienstverlening
- Ondernijning

In de uitwerking en uitvoering van onze 'parapluisies' stemmen we de maatschappelijke en fysieke invalshoeken op elkaar af (de 'overlap'), zodat onze twee parapluisies samen ons gemeentelijk kader vormen voor alle beleidsinitiatieven.

3. Bron: www.lansingerland.nl/direct-regelen/wonen-verhuizen-verbouwen/wonen/omgevingsvisie-lansingerland/

WE WERKEN AAN ÉÉN LANSINGERLAND:

De fysieke leefomgeving zien we niet los van de mensen die in de omgeving leven en de samenleving die daarin geworteld is. Daarom ontwikkelen we naast de Omgevingsvisie een Samenlevingsvisie.

**WE WERKEN
SAMEN AAN
EEN KRACHTIG
LANSINGERLAND**

De Samenlevingsvisie is gecreëerd door dialogen. Het traject van de Samenlevingsvisie eindigt niet met de vaststelling daarvan. Juist de toepassing van de visie is een onderdeel van onze continue beleids-cyclus. De Samenlevingsvisie is het kompas en het afwegingskader voor de beleidsplannen die we in deze beleidscyclus ontwikkelen. Daarom blijven we doorlopend in gesprek met onze omgeving. In dit hoofdstuk geven we aan met welk doel en in welk stadium van het beleidsproces we met wie participeren. Dit hoofdstuk kunt u lezen als ons Participatieplan.

PARTICIPATIE IN DIALOGEN

De dialoog met onze omgeving zit in onze grondhouding. Om te komen tot een doeltreffend, passend en gedragen beleid baseren we ons op:

- A. ervaringskennis van inwoners
- B. praktijkkennis van onze netwerkpartners
- C. kennis en ervaring van (gemeentelijke) professionals
- D. dialogen met onze partners, raadsleden en collegeleden
- E. kennis van buiten: van externe instellingen en gastsprekers

Voor nieuwe beleidsplannen leggen we vast in een participatieplan met welk doel en in welk stadium van het beleidsproces we met wie participeren.

PARTICIPATIE MET INWONERS

Binnen het sociaal domein werken wij al lange tijd met de advisering en inbreng van inwoners die lid zijn van de Adviesraad sociaal domein. Dat is een wettelijke verplichting, die wij hebben verankerd in onze Verordening sociaal domein. Daarnaast werkt de gemeente Lansingerland met een visie op Burgerparticipatie waarin we vastleggen hoe en waarover wij met onze inwoners in gesprek gaan.

Voor de ontwikkeling van de beleidsplannen waarvoor de Samenlevingsvisie de parapluvisie is, vinden wij de inbreng van kennis en ervaringen van inwoners van essentieel belang. Om de effectiviteit van die inbreng te verhogen, werken we met drie niveaus van inbreng en van invloed:

- Ervaringen van individuele inwoners
Dit doen we bijvoorbeeld met enquêtes of interviews op openbare plekken. Hiermee halen we beelden op die betrouwbaarder worden als we veel inwoners bereiken.
- Kennis van groepen inwoners met ervaring
Hiermee bedoelen we inwoners die deel uitmaken van groepen met soortgelijke ervaringen, bijvoorbeeld groepen mantelzorgers, lotgenotengroepen of adviesraden. Bij deze groepen halen we beelden op die van belang zijn voor specifieke beleidsonderdelen
- Kennis en ervaring van ervaringsdeskundigen:
Dit zijn mensen met specifieke kennis en ervaring en die in staat zijn om dat te vertalen naar beleid.

**DE DIALOOG MET ONZE
OMGEVING IS ONZE
GRONDHOUDING. WE VINDEN
DE INBRENG VAN INWONERS
VAN ESSENTIEEL BELANG**

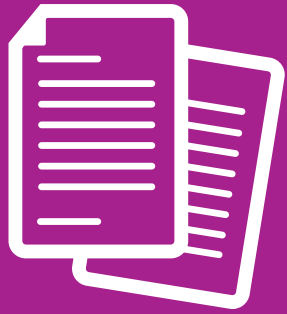
WE MONITOREN EN EVALUEREN ONS BELEID

**MET DE EVALUATIE
VERSCHERPEN WE
ONS BEELD OF WE
MET DE VISIE NOG
ALTIJD DE JUISTE
FOCUS AANBRENGEN**

We evalueren de Samenlevingsvisie voor het einde van de raadsperiode. Met de evaluatie verscherpen we ons beeld of we met de visie nog altijd de juiste focus aanbrengen. We evalueren de Samenlevingsvisie aan de hand van een aantal onderdelen:

- We evalueren welke impact het kompas en afwegingskader hebben gemaakt op het beleid van onze gemeente. We actualiseren het financiële beeld in onze factsheets van de vier leidende thema's (zie hoofdstuk 2) om te zien hoe we bijdragen aan de thema's met onze begroting.
- We kijken naar onze barometer: we volgen hoe het gaat met de samenleving op de leidende thema's en actualiseren indicatoren in de factsheets.
- We beschrijven hoe onze samenleving zich ontwikkelt en verkennen welke nieuwe ontwikkelingen op ons afkomen.

Daarnaast monitoren we tussentijds de voortgang van ons beleid met indicatoren. Dat doen we in samenhang voor alle nieuwe beleidsplannen waarvan het zwaartepunt binnen de Samenlevingsvisie valt.

DE SAMENLEVINGSVISIE ALS BASIS VOOR BELEID EN UITVOERING

Deze visie is het kompas en een afwegingskader dat onze gemeente (raad, college en organisatie) richting geeft voor alle beleidsonderwerpen die te maken hebben met de samenleving. Hiermee bepalen we aan welke ambities we gaan werken én hoe we dat gaan doen. We zetten de volgende stappen in het gebruik van de Samenlevingsvisie.

DE WERKING VAN DE SAMENLEVINGSVISIE

Voor de komende periode zien we twee lijnen:

- **Het concretiseren van de aanpak: van visie naar aanpak**
In deze raadsperiode stelt de gemeenteraad de kaders vast voor in ieder geval de beleidsplannen voor jongeren, volwassenen, ouderen en leefbare en veilige wijken. Daarnaast vernieuwen we ons staand beleid waar dat nodig is. In de beleidsplannen leggen we onze ambities en doelen vast met de middelen die daaraan verbonden zijn.
- **Het binden van partners aan onze opgaven: kansrijke allianties**
We werken samen met partners aan de maatschappelijke opgaven. Daarom maken we een strategische communicatieaanpak om het gedachtegoed van de Samenlevingsvisie uit te dragen. We willen partners aan ons verbinden door het gedachtegoed onderdeel te maken van een gezamenlijke aanpak.

**MET DEZE VISIE
BEPALEN WE AAN
WELKE AMBITIES WE
GAAN WERKEN ÉN HOE
WE DAT GAAN DOEN**

BIJLAGEN BOEKJE

BIJLAGENBOEKJE BIJ DE SAMENLEVINGSVISIE

Een handelingsgerichte en bruikbare visie vraagt om een compacte vorm. Onderliggende informatie bij de visie hebben we gebundeld in dit bijlagenboekje. Het biedt ondersteunende en verdiepende informatie bij de indicatoren, de opbouw van de financiële platen, een beeld van het creatieproces en de tekst van de uitgangspuntennotitie.

BIJLAGE A DE BAROMETER VAN LANSINGERLAND

PAGINA 2

De barometer is bedoeld als inspiratie met twee doelen. In het algemene deel laten de cijfers zien dat Lansingerland groeit en dat deze ontwikkeling een stuwende kracht is achter de opgaven waar onze gemeente voor staat. In het deel over de leidende thema's geven de cijfers meer inzicht over waar deze thema's over gaan.

BIJLAGE B DE FINANCIËLE PLAAT BIJ DE SAMENLEVINGSVISIE

PAGINA 3

In deze bijlage zijn de vier financiële platen uit de factsheets van de leidende thema's gebundeld. De reden hiervoor is dat we in deze bijlage een leeswijzer en verantwoording over deze platen kunnen geven, zodat u een zo duidelijk mogelijk beeld heeft van de informatie die u uit deze platen kunt halen.

BIJLAGE C HET CREATIEPROCES IN BEELD

PAGINA 4

We bieden een zo goed mogelijk beeld van het creatieproces en de stappen die daarin zijn gezet. We hebben deze stappen samengevat in een plaat van het creatieproces van de visie.

BIJLAGE D DE UITGANGSPUNTEN

PAGINA 5

In aanloop naar de Samenlevingsvisie heeft het college een uitgangspuntennotitie voor een oordeelvormende bespreking aan de commissie Samenleving voorgelegd op 10 november 2022. Op 6 december 2022 heeft het college de vijf uitgangspunten voor de Samenlevingsvisie vastgesteld waarin de overwegingen van de commissie zijn verwerkt. Het college heeft de raad daarover per brief (U22.05600) geïnformeerd. Op basis van de vijf uitgangspunten is de Samenlevingsvisie uitgewerkt. De visie is een kaderstellend beleidsstuk dat de gemeenteraad daarom vaststelt.

A DE BAROMETER VAN LANSINGERLAND

De samenleving is constant in beweging. Om te kunnen inspelen op de ontwikkelingen in de samenleving is het belangrijk te weten hoe Lansingerland ontwikkelt. We maken dat zichtbaar in een 'barometer' met feitelijke gegevens over de demografie en relevante indicatoren. Daarnaast willen we met cijfers uit de barometer meer inzicht bieden over de betekenis van de leidende thema's in Lansingerland.

LEESWIJZER VOOR DE BAROMETER

De barometer bestaat uit twee hoofdonderdelen. Het eerste onderdeel is een algemeen deel met indicatoren en kengetallen over de samenleving van Lansingerland. De opgenomen indicatoren geven een beeld van relevante gemeentelijke ontwikkelingen. Het tweede onderdeel bestaat uit indicatoren over de leidende thema's (ons 'kompas'). U vindt deze indicatoren ook in de factsheets van de thema's in hoofdstuk 2. Deze indicatoren dragen bij aan het inzicht over de thema's: waar gaat het thema over in Lansingerland? En ook: hoe staat Lansingerland ervoor? Achteraan in de barometer vindt u een verklarende begrippenlijst. Bij de indicatoren zelf geven we aan van welke bron het cijfer afkomstig is.

**DE BAROMETER GEEFT INZICHT
OVER DE LEIDENDE THEMA'S, LAAT
ZIEN HOE LANSINGERLAND ERVOOR
STAAT EN GEEFT GEVOEL HOE ONZE
GEMEENTE ONTWIKKELT**

A.1 ALGEMENE INDICATOREN

Aantal inwoners

64.745

gemeente Lansingerland, 1 januari 2023

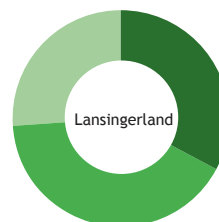
Aantal huishoudens

24.730

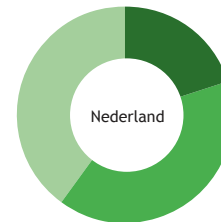
gemeente Lansingerland, 1 januari 2023

Huishoudinkomen (gestandaardiseerd)

CBS OBI - 2020

Hoog 33%
Midden 41%
Laag 26%

Hoog 20%
Midden 40%
Laag 40%

Huishoudens met laag en langdurig laag inkomen

CBS - 2020

3,5%

NL 6,8%

Werkloosheid

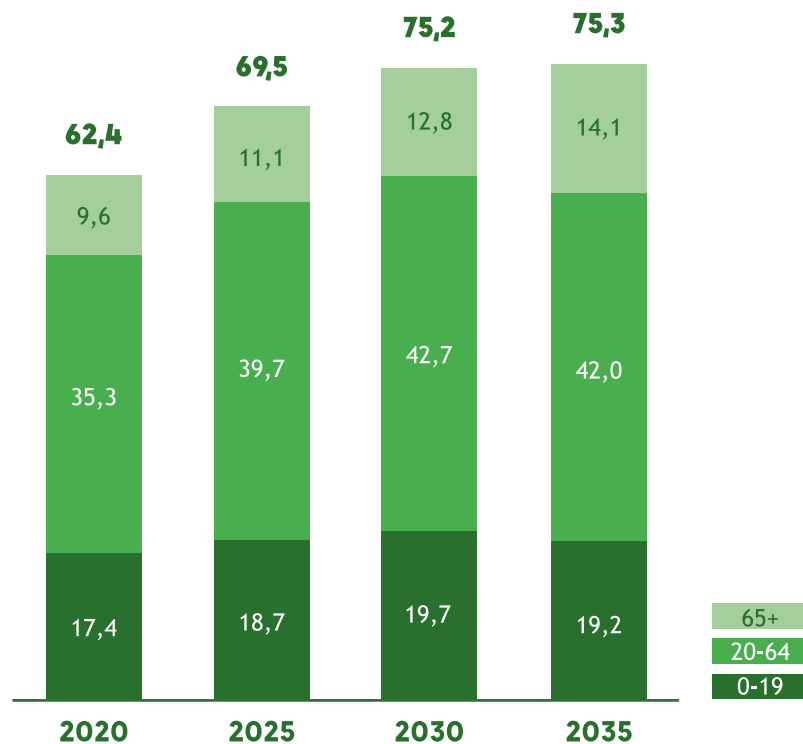
CBS
Arbeidsdeelname
2021

3,4%

NL 4,2%

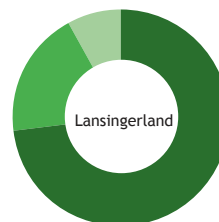
Aantal inwoners (x1000) per leeftijdsgroep 2020-2035

Prognose gemeente Lansingerland - 2021

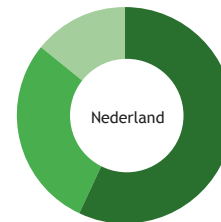

Woningen naar eigendom

ABF Research - Systeem Woningvoorraad Syswov - 2021

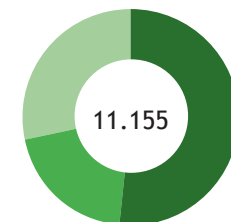
Koop 73%
Corporatiehuur 18,8%
Overige huur 7,8%

Koop 57,1%
Corporatiehuur 28,8%
Overige huur 13,9%

Te bouwen huizen 2021-2025

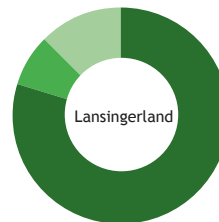
Gemeente Lansingerland - Woonvisie 2021-2025
cijfers januari 2023

Dure koop en huur: 5765
Bereikbare koop en huur: 2250
Sociale huur: 3140

Achtergrond inwoners

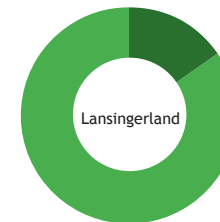
CBS - 2022

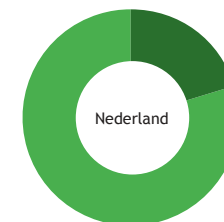
Nederlandse achtergrond 51163
Westerse migratieachtergrond 4959
Niet-westerse migratieachtergrond 7988

Huishoudens met en zonder zorg en ondersteuning

CBS Monitor Sociaal Domein Wmo - tweede halfjaar 2021

Met voorzieningen
sociaal domein 15,4%
Zonder voorzieningen
sociaal domein 84,6%

Met voorzieningen
sociaal domein 20,3%
Zonder voorzieningen
sociaal domein 79,7%

A.2 INDICATOREN UIT DE VIER FACTSHEETS VAN HOOFDSTUK 2

BESTAANSZEKERHEID

Voldoende regie eigen leven

94% NL 90,6%

GGD'en, CBS en RIVM - 2021

Huishoudens met
bijstandsuitkeringen

2,5% NL 5%

CBS - december 2021

Laaggeletterd

3% NL 12%

ROA, CINOP-ecbo & Etil - 2019

Huishoudens met
problematische schulden

5,3% NL 7,9%

CBS - 2020

LEEFBAARHEID & VEILIGHEID

Rapportcijfer leefbaarheid
woonbuurt (cijfer van 1-10)

7,9 VR 7,3

Veiligheidsalliantie Regio Rotterdam - 2021

Rapportcijfer veiligheid
woonbuurt (cijfer van 1-10)

7,7 VR 7,1

Veiligheidsalliantie Regio Rotterdam - 2021

Sociale cohesie (score van 0-10)

6,7 VR 6,1

Veiligheidsalliantie Regio Rotterdam - 2021

Tevredenheid algemene
voorzieningen

7,1

Lemon Leefbaarheidsmonitor - 2016

GEZONDHEID

Beweegt voldoende

51,2% NL 47%

Gezondheidsmonitor Volwassenen en
Ouderen, GGD'en CBS en RIVM - 2020

Eenzaam

43,5% NL 47%

Gezondheidsmonitor Volwassenen en
Ouderen, GGD'en CBS en RIVM - 2020

Mantelzorgverleners

12,7% NL 13,6%

Gezondheidsmonitor Volwassenen en
Ouderen, GGD'en CBS en RIVM - 2020

Beperkt door
gezondheidsproblemen

20% 18-64 jaar NL 23%
42% 65+ jaar NL 47%

Gezondheidsmonitor Volwassenen en
Ouderen, GGD'en CBS en RIVM - 2020

KANSENGELIJKHEID

Heeft zich gediscrimineerd
gevoeld (% ja slachtoffer)

7,7% VR 14,6%

Veiligheidsalliantie Regio Rotterdam - 2021

Kinderen in uitkeringsgezin

3% NL 6%

CBS - 2020

Kinderen met hoog risico op
onderwijsachterstand

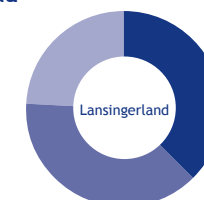
6% NL 15%

CBS / OCW - 2021

Opleidingsniveau
15-75 jaar

CBS Sociaal
Statistisch Bestand
2020

Hoog 17160
Midden 17580
Laag 11000

BEGRIPPENLIJST

HUISHOUDINKOMEN (GESTANDAARDISEERD)

Het besteedbaar inkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. De correctie vindt plaats met behulp van equivalentiefactoren, hiermee worden alle inkomens herleid tot het inkomen van een eenpersoonshuishouden. Op deze wijze zijn de welvaartsniveaus van huishoudens onderling vergelijkbaar gemaakt. Het gestandaardiseerd inkomen is een maat voor de welvaart van (de leden van) een huishouden. Hoog huishoudinkomen is bovenste 20% van het landelijk gestandaardiseerde inkomen, midden huishoudinkomen is de middelste 40% van het landelijk gestandaardiseerde inkomen, laag huishoudinkomen is de onderste 40% van het landelijk gestandaardiseerde inkomen.

HUISHOUDENS MET LAAG EN LANGDURIG LAAG INKOMEN

Het percentage van het totaal aan particuliere huishouders met inkomen, per 1 januari van het verslagjaar. Hierbij zijn studentenhuishoudens en huishoudens die slechts een deel van het jaar inkomen hadden buiten beschouwing gelaten. Huishoudens behoren tot de categorie “laag inkomen” als het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudensinkomen exclusief huurtoeslag lager is dan de lage-inkomensgrens. Inkomens van huishoudens van verschillende grote en samenstelling worden met behulp van een equivalentiefactor vergelijkbaar gemaakt.

WERKLOOSHEID

De werkloze beroepsbevolking als percentage van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking. Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking zoals mensen in een gevangenis of verpleeghuis). De gegevens worden meestal gepresenteerd voor de bevolking van 15 tot 75 jaar.

WONINGEN NAAR EIGENDOM

- Voorraad koopsector: het aandeel koopwoningen in de woningvoorraad.
- Voorraad corporatiehuurwoningen: het aandeel sociale huurwoningen in de woningvoorraad. Deze woningen vormen de gereguleerde huursector. Vooral woningcorporaties, maar ook particulieren en commerciële bedrijven verhuren woningen in de gereguleerde huursector.
- Voorraad overige huur: het aandeel particuliere huurwoningen in de woningvoorraad. Op deze woningen wordt geen subsidie verstrekt en gelden geen huur-regulerende bepalingen.

VOLDOENDE REGIE EIGEN LEVEN

Eigen regie wordt bij deze indicator als volgt gedefinieerd: Regie over alle domeinen van het eigen leven én alles wat naar eigen inzicht nodig is om een goed leven te leiden (Meinema 2017). Iedereen voert in principe eigen regie over zijn of haar leven. Voor

professionals is het belangrijk dat ze dit ‘voeren van de eigen regie’ niet onnodig belemmeren of hinderen. Eigen regie betekent dus dat een persoon, eventueel bijgestaan door naasten, zelf bepaalt wie welke hulp verleent of ondersteuning biedt en op welke manier dit gebeurt. Als mensen zelf in staat zijn om de keuzes over hun leven te maken, verhoogt dit de kwaliteit van leven. Mensen met betaald werk ervaren over het algemeen meer regie over hun leven, met het stijgen van het opleidingsniveau neemt het percentage mensen dat regie over eigen leven ervaart toe, regie over eigen leven neemt af met leeftijd.

HUISHOUDENS MET BIJSTANDSUITKERINGEN

Het percentage uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen. Een uitkering aan een (echt)paar wordt geteld als één uitkering aan twee personen.

LAAGGELETTERDHEID

De geletterdheid van personen tussen de 16 en 65 jaar is vastgesteld aan de hand van hun scores (0 - 500) in het PIAAC-onderzoek. Hierbij is een score van 225 of lager als laaggeletterd geclassificeerd. De huidige definitie van laaggeletterdheid omvat niet de groepen laaggecijferden en mensen met lage digitale vaardigheden. Het cijfer is opgebouwd uit veel verschillende componenten en daarom een geïnformeerde schatting. Voor dit onderzoek hebben drie onderzoeksbureaus de handen ineen geslagen.

HUISHOUDENS MET PROBLEMATISCHE SCHULDEN

Het aandeel particuliere huishoudens in Nederland dat te maken heeft met geregistreerde problematische schulden. Met behulp van registraties over betalingsachterstanden bij de Belastingdienst, de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB), bij BKR geregistreerde betalingsachterstanden en schuldregelingen, wanbetalers van de zorgverzekering, de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) en het Centraal Curatele en Bewind Register (CCBR) is afgeleid welke huishoudens te maken hebben met geregistreerde problematische schulden.

BEWEEGT VOLDOENDE

Percentage personen van 18 jaar of ouder dat voldoet aan de beweegrichtlijn. Personen vanaf 18 jaar dienen minstens 150 minuten per week matig intensieve inspanning te verrichten verspreid over diverse dagen, zoals wandelen en fietsen, en minstens tweemaal per week spier- en botversterkende activiteiten te verrichten.

BEGRIPPENLIJST

EENZAAMHEID

Percentage van volwassenen (19+) met hoge emotionele/sociale eenzaamheidsscore. De eenzaamheidsschaal bij het onderzoek bestaat uit elf uitspraken over emotionele eenzaamheid en sociale eenzaamheid. Iemand is sociaal of emotioneel eenzaam als diegene op minstens twee van de bijbehorende items ongunstig scoort. Iemand is eenzaam bij minstens drie ongunstige scores op alle items.

MANTELZORGVERLENERS

Percentage van volwassenen (19+) dat aangeeft mantelzorg te verlenen. Mantelzorg wordt gedefinieerd als 'zorg die iemand geeft aan een bekende uit zijn of haar omgeving, zoals een partner, kind of vriend, als deze persoon voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt is'. De mantelzorg kan bestaan uit het doen van het huishouden, wassen en aankleden, gezelschap houden, vervoer, geldzaken regelen enzovoort. Mantelzorg wordt niet betaald. Iemand is mantelzorger als de zorg al minimaal 3 maanden duurt, of zorg biedt voor minimaal 8 uur per week.

BEPERKT DOOR GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Percentage inwoners dat een half jaar of langer (ernstig) beperkt is in het dagelijks leven vanwege problemen met de gezondheid.

LEEFBAARHEID WOONBUURT

Leefbaarheid in de buurt wordt gemeten aan de hand van de kwaliteit van fysieke voorzieningen, zoals onderhoud aan wegen, perken en pleintjes en speelvoorzieningen voor kinderen. Daarnaast is sociale cohesie belangrijk: de manier waarop buurtbewoners met elkaar omgaan.

VEILIGHEID WOONBUURT

Beleving van veiligheid van de respondenten. Dit omvat risicoperceptie, inschatting van veiligheid, oordeel over veiligheid, algemene gevoelens van onbehagen en slachtofferschap, en het oordeel over de wijk.

SOCIALE COHESIE

Mensen in de buurt kennen elkaar, mensen in de buurt gaan op een prettige manier met elkaar om, het is een gezellige buurt waar mensen dingen samen doen en zich thuis voelen bij de mensen die in de buurt wonen.

TEVREDENHEID ALGEMENE VOORZIENINGEN

De waardering van het aanbod en de kwaliteit van algemene voorzieningen in de woonomgeving. Hierbij gaat het onder andere om scholen, supermarkten, overige winkels, openbaar

vervoer, bibliotheken, ontmoetingscentra, sportvoorzieningen, medische- / zorgvoorzieningen, kinderdagverblijven, horeca en bioscopen/theaters.

OPLEIDINGSNIVEAU

- Laag: omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste 3 leerjaren van havo/vwo of de assistentenopleiding (mbo-1).
- Middelbaar: omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo-2), de vakopleiding (mbo-3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo-4).
- Hoog: omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

HEEFT ZICH GEDISCRIMINEERD GEVOELD

In de veiligheidsmonitor is respondenten gevraagd of ze zich in de afgelopen 12 maanden gediscrimineerd hebben gevoeld.

KINDEREN IN UITKERINGSGEZIN

Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Een bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) verstaan.

KINDEREN MET HOOG RISICO OP ONDERWIJSACHTERSTAND

Landelijk stelt het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor 15% van de kinderen met het hoogste risico op onderwijsachterstand extra financiering beschikbaar. Van de kinderen uit Lansingerland valt 6% binnen deze landelijke doelgroep. Om te bepalen welke kinderen een verhoogd risico op een onderwijsachterstand hebben, wordt gebruik gemaakt van een model. Hierin worden omgevingskenmerken gebruikt die volgens het onderzoek van het CBS het risico van een kind op een onderwijsachterstand voorspellen. De omgevingskenmerken die hierin meegenomen worden zijn; het opleidingsniveau van de ouders, herkomst, verblijfsduur van de moeder in Nederland, wel of niet in de schuldsanering, en het gemiddelde opleidingsniveau van de moeders op school.

B DE FINANCIËLE PLAAT BIJ DE SAMENLEVINGSVISIE

Het doel van deze financiële platen is om bij te dragen aan het inzicht over de leidende thema's. Dat doen we door de relatie te leggen met de beleidsvelden van de begroting. Daarom zijn er vier platen gemaakt: één per leidend thema. In deze platen u kunt zien hoe we met de beleidsvelden op de begroting bijdragen aan de thema's. Zo zien we enerzijds dat we als gemeente aan alle vier de thema's een belangrijke bijdragen leveren: het zijn dus wezenlijke thema's. Maar ook levert het inzicht op: waar gaat het thema over en op welke manier draagt de gemeente eraan bij?

Systematiek om te komen tot de financiële plaat

Per thema laat de financiële plaat zien hoe we bijdragen aan het thema. Dat doen we door de relatie te leggen met de beleidsvelden van de begroting. We hebben ons daarbij gebaseerd op de begroting 2023. De bedragen zijn netto bedragen (dus uitgaven minus de inkomsten). Bij de beoordeling aan welke thema's de posten op de begroting bijdragen hebben we afgerond: we kijken grofmazig aan welke thema's we bijdragen. Op product-niveau is een beoordeling gemaakt: aan welk leidend thema dragen we met deze inzet bij? De totstandkoming van het financiële beeld is geen wetenschap, het is een instrument voor beeldvorming.

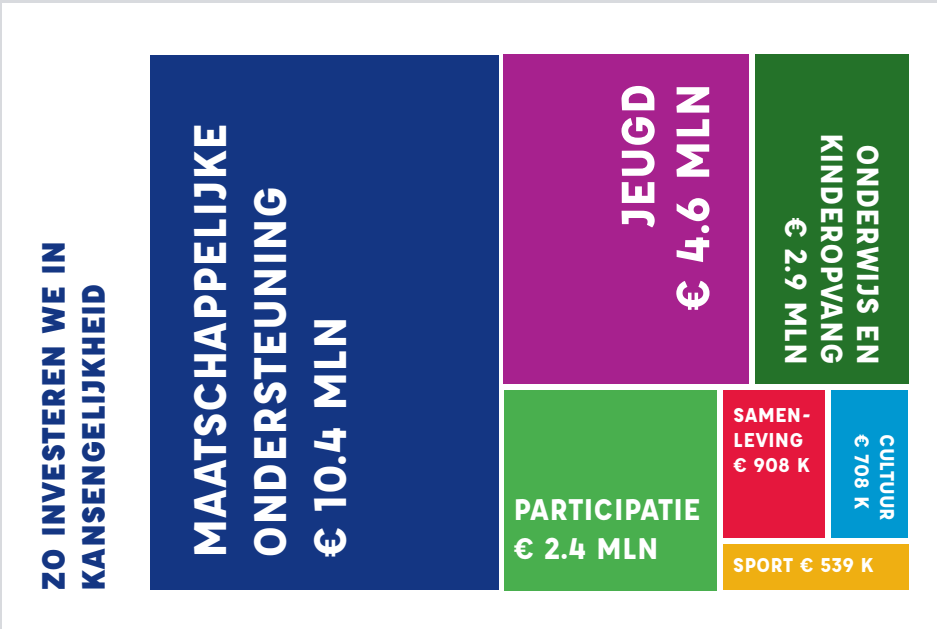
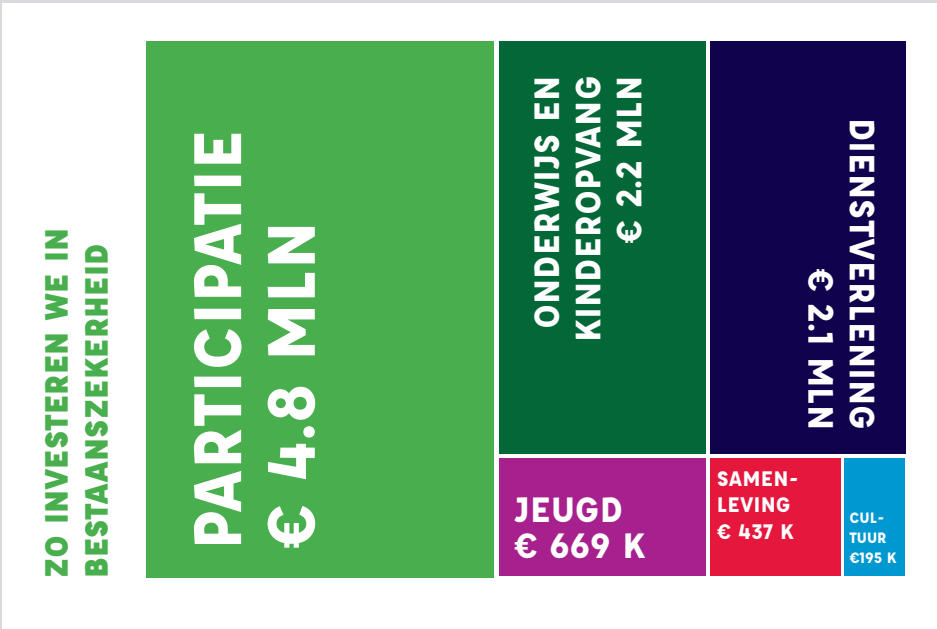
Kanttekeningen bij de financiële plaat

Financiële plaat is een hulpmiddel om inzicht te geven
Met de financiële platen neemt de gemeenteraad geen besluit over inzet van financiële middelen. De financiële platen zijn uitsluitend een hulpmiddel.

De financiële plaat is geen sturingsinstrument voor oordeelsvorming

De leidende thema's zijn onderdeel van het kompas om inhoudelijk onze koers te kunnen richten. De financiële platen zijn geen sturingsinstrument, maar vergroten het inzicht over de thema's. Er zijn vier platen gemaakt en niet één, omdat een vergelijking van de financiële inzet tussen de thema's niet bijdraagt bij aan inzicht over de afzonderlijke thema's.

**DE FINANCIËLE PLAAT
GEEFT INZICHT OVER DE
FINANCIËLE BIJDRAGE
VANUIT DE VERSCHILLENDE
BELEIDSVELDEN AAN
DE LEIDENDE THEMA'S**

C HET CREATIEPROCES IN BEELD

TOTSTANDKOMING IN DIALOGEN EN UITGANGSPUNTEN

Niet alleen het eindproduct ‘Samenlevingsvisie’ telt, maar ook het proces dat we hebben doorlopen en nog gaan doorlopen waarbij we nieuw beleid maken met de visie als kompas en afwegingskader. De Samenlevingsvisie is tot stand gekomen aan de hand van dialogen. Dat is een proces waar we goed de tijd voor hebben genomen en waar we al in de vorige raadsperiode mee zijn gestart. Het creëren van een gedeeld beeld op een Samenlevingsvisie en het aanscherpen van de thema’s en principes voor onze koers en keuzes vragen een stap-voor-stap proces. Dit is een proces waarin we als college, raad, gemeentelijke organisatie en netwerkpartners allemaal een constructieve bijdrage leverden.

De Samenlevingsvisie is eigenlijk nooit écht af. Met het vaststellen van deze visie zet de gemeenteraad een mijlpaal neer: dit zijn de kaders voor het college om nieuwe beleidsinitiatieven te toetsen. Dat is een continu proces van beleidsontwikkeling. En dat geldt ook voor deze visie: we evalueren de visie voor het einde van deze raadsperiode.

WE BOUWEN VOORT OP DE VORIGE RAADSPERIODE

In de vorige raadsperiode is er besloten om te starten met een Samenlevingsvisie rondom de thema’s bestaanszekerheid, kansengelijkheid, gezondheid en leefbaarheid & veiligheid. In deze periode zijn er twee beeldvormende avonden geweest. Op 13 oktober over bestaanszekerheid en kansengelijkheid. Op 15 december over gezondheid en leefbaarheid & veiligheid. Tijdens deze bijeenkomsten zijn veel beelden opgehaald om de thema’s inhoudelijk te laden voor de Lansingerlandse context.

BREDE BEELDVORMING MET DE GEMEENTERAAD

Voor de brede beeldvorming over het waarom van een Samenlevingsvisie zijn er deze raadsperiode twee dialoogavonden geweest.

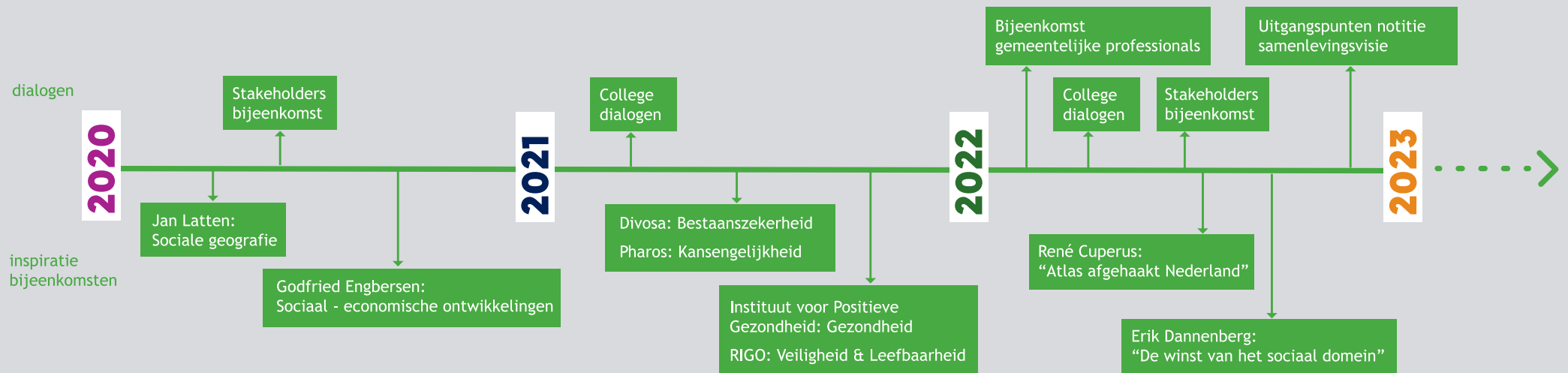
Op 14 september 2022 heeft René Cuperus een presentatie gehouden over de ‘Atlas van afgehaakt Nederland’. De atlas (2021) biedt inzicht in de maatschappelijke trends en ontwikkelingen die de samenleving beïnvloeden en maakt inzichtelijk waarom gemeenten er verschillend voor staan. Met deze beeldvormende avond hebben we ingezoomd op de kansen en uitdagingen voor Lansingerland.

Op 19 oktober 2022 heeft Erik Dannenberg (voorzitter Divosa) een presentatie gehouden over de propositie ‘De winst van het sociaal domein’ (2021). Hierin poneert Divosa een aantal maatschappelijke kernthema’s: het herstellen van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het makkelijker maken van gezond leven. Tijdens deze beeldvormende avond zijn we ingegaan op de rol die onze gemeente heeft in deze thema’s en zijn we ingegaan hoe we als gemeente keuzes maken.

BEELDVORMING MET HET NETWERK

Onze netwerkpartners zijn onze thermometer in de samenleving, omdat zij elke dag werken met en voor onze inwoners. Op 20 september 2022 hebben we een grote netwerkbijeenkomst georganiseerd. We zijn en blijven doorlopend in gesprek met onze netwerkpartners, waaronder verenigingen, het maatschappelijk middenveld, het onderwijs en de maatschappelijke organisaties.

**IN HET PROCES VAN ONTWIKKELING VAN
DE VISIE BESTOND DE BEELDVORMING UIT
DIALOGEN, WERK- EN INSPIRATIESESSIES.
WE ZETTEN DIE LIJN VOORT.**

D DE UITGANGSPUNTEN (ZIE OOK: UITGANGSPUNTENNOTITIE T22.05582)

De vijf uitgangspunten gaan over de Samenlevingsvisie: kiezen voor een handelingsgerichte visie.

UITGANGSPUNT 1: D E SAMENLEVINGSVISIE IS EEN KOMPAS EN AFWEGINGSKADER VOOR ONS BELEID EN ONZE UITVOERING

Deze visie is het kompas en een afwegingskader dat onze gemeente (raad, college en organisatie) richting geeft voor alle beleidsonderwerpen die te maken hebben met de samenleving. Hiermee bepalen we aan welke ambities we gaan werken én hoe we dat gaan doen. De Samenlevingsvisie zelf is geen ambitiedocument, maar geeft richting aan de ambities die we in de opgaven formuleren.

Lansingerland staat voor grote opgaven. Op basis van het coalitieakkoord is een aantal maatschappelijke opgaven benoemd waar we de komende jaren aan werken. Deze opgaven staan niet op zichzelf, maar vormen één geheel met alle opgaven waar de gemeente aan werkt. Om gericht en vanuit een zogenaamde 'één winkel gedachte' te werken hebben we een kompas en afwegingskader nodig. De Samenlevingsvisie met leidende thema's en principes is ons kompas, zodat we kunnen afwegen hoe we onze koers richten én hoe we daaraan uitvoering geven.

UITGANGSPUNT 2: WE FORMULEREN LEIDENDE THEMA'S DIE RICHTINGGEVEND ZIJN VOOR DE INHOUDELIJKE KOERS VAN ONS BELEID (HET 'WAT'. NADERE TOELICHTING OP P.7 EN 8.)

Vier inhoudelijke thema's geven de koers aan. We baseren ons op de propositie 'De winst van het sociaal domein' (2021) van Divosa. In deze propositie staan de thema's bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid centraal. Onze samenlevingsvisie richt zich op een breder domein dan het sociaal domein. Daarom voegen we in de Lansingerlandse

context daaraan het thema leefbaarheid & veiligheid toe.

De leidende thema's zijn:

- Borgen van bestaanszekerheid
- Vergroten van kansengelijkheid
- Bevorderen van gezondheid
- Meebouwen aan leefbaarheid & veiligheid

UITGANGSPUNT 3: WE FORMULEREN LEIDENDE PRINCIPES DIE RICHTINGGEVEND ZIJN VOOR ONZE GEMEENTELIJKE ROL, KEUZES EN AANPAK (HET 'HOE'. NADERE TOELICHTING OP P.9.)

Om gericht en voor inwoners en organisaties herkenbaar en betrouwbaar beleids- en uitvoeringskeuzes te kunnen maken formuleren we zes leidende principes. De leidende principes helpen ons om de komende jaren de koers vast te houden. Onze zeven leidende principes zijn:

1. Samenleving aan zet
2. Ongelijke aanpak
3. Ruimte voor initiatief
4. Inzet op duurzaam effect
5. Waarderend vernieuwen
6. Inzet op kansrijke allianties
7. Bewust kiezen voor onze rol

UITGANGSPUNT 4: WE WERKEN INTEGRAAL (EN DUS IN SAMENHANG MET ONZE OMGEVINGSVISIE)

Onze gemeente heeft een Omgevingsvisie vastgesteld, waarin we onze ambities vastleggen voor de fysieke leefomgeving. De fysieke leefomgeving zien we niet los van de mensen die in de omgeving leven en de samenleving die daarin geworteld is.

Daarom ontwikkelen we naast de omgevingsvisie een samenlevingsvisie

waardoor we in samenhang onze ambities formuleren. In de uitwerking en uitvoering van deze visies stemmen we de maatschappelijke en fysieke dimensies op elkaar af.

UITGANGSPUNT 5:

WE BOUWEN VOORT OP BELEIDSPLAN SOCIAAL

DOMEIN 2018 - 2022, VERSTERKEN VAN VEERKRACHT

We bouwen voort op bestaand beleid. We leggen in de Samenlevingsvisie vast dat de Lansingerlandse standaard doorloopt als regulier beleid.

SAMENLEVINGSVISIE IN DE BELEIDSPERIODE 2022-2026

De Samenlevingsvisie is meer dan één product, maar gaat ook over de toepassing van de visie in het beleidsproces in de periode 2022-2026. In deze periode ontwikkelen we (aanvullende) producten en processen ter ondersteuning van de Samenlevingsvisie.

We gebruiken een barometer om te weten hoe het gaat in Lansingerland

De samenleving is constant in beweging. Onze invloed daarop als gemeente is beperkt. Om steeds goed te kunnen inspelen op de ontwikkelingen in de samenleving is het belangrijk te weten wat de 'stand van het gewas' is: hoe staat de samenleving in Lansingerland ervoor? We maken dat zichtbaar in een 'barometer' met feitelijke gegevens over de demografie en indicatoren over de thema's waar we aan werken. Deze barometer werken we tussentijds bij. Dat helpt ons te duiden welke kant onze samenleving op beweegt.

We maken de financiële inzet van de gemeente op de thema's inzichtelijk

We maken op hoofdlijnen inzichtelijk hoe onze financiële inzet, verwerkt in beleidsvelden in de begroting, bijdraagt aan de leidende thema's van

ons kompas, de Samenlevingsvisie. Daardoor kunnen we ook monitoren hoe onze financiële inzet op de thema's zich ontwikkelt. De uitvoering daarvan zit in de opgaven, waarin we ambities met financiële inzet formuleren.

We evalueren de Samenlevingsvisie

We evalueren de Samenlevingsvisie. We doen dat door te kijken naar onze barometer: we volgen hoe het gaat met de samenleving op de leidende thema's. We beschrijven hoe onze samenleving zich ontwikkelt en verkennen welke nieuwe ontwikkelingen op ons afkomen. We evalueren we hoe het kompas heeft gewerkt en welke impact dit heeft gemaakt op het beleid van onze gemeente.

We participeren met stakeholders

De dialoog met onze omgeving zit in onze grondhouding. In het participatieplan geven we aan met welk doel en in welk stadium van het beleidsproces we met wie participeren. Het traject van de Samenlevingsvisie eindigt niet met de formele vaststelling daarvan. Juist ook de toepassing ervan is een onderdeel van onze continue beleidscyclus.

**MET DE UITGANGSPUNTENNOTITIE VOOR DE
SAMENLEVINGSVISIE HEEFT HET COLLEGE
DE COMMISSIE SAMENLEVING UITGENODIGD
HAAR OVERWEGINGEN MEE TE GEVEN.**

